

Η ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΜΑΣ ΚΑΙ Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Τῆς κ. ΦΑΝΗΣ ΜΑΝΩΛΚΙΔΟΥ-ΒΕΤΤΑ

Ένα από τὰ σημαντικότερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ οἰκονομία μας καὶ ποὺ τοὺς τελευταίους μῆνες μπήκε στὴν πρώτη «ἐπικαιρότητα», εἶναι τὸ πρόβλημα τῶν ἐξαγωγῶν. Εἶναι γνωστό, ὅτι οἱ ἐξαγωγές μας περνοῦν μεταπολεμικὰ κρίση καὶ ἰδιαίτερα τὰ τελευταῖα χρόνια ὀδηγοῦνται σὲ ἀδιέξοδο, μὲ ἐπικίνδυνες ἐπιπτώσεις γιὰ τὸν ἀγροτικό πληθυσμὸ καὶ ὀλόκληρη τὴν οἰκονομία τῆς χώρας.

Ὁ χαμηλὸς ρυθμὸς αὐξησης τῶν ἐξαγωγῶν σὲ σχέση μὲ τὴν ἀλματώδη ἀνοδο τῶν εἰσαγωγῶν, ὀδήγησε στὴν αὐξηση τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, ποὺ στὸ τέλος τοῦ 1964 ξεπέρασε τὸ μισὸ δισεκ. δολ. (523 ἑκατ. δολ.).

Ἄς σημειωθεῖ, ὅτι ἐνῶ τὸ 1938 οἱ ἐξαγωγές ἐκάλυπταν τὸ 70,8% τῶν εἰσαγωγῶν, τὸ 1964, μὲ τὸ συνάλλαγμα ἀπὸ τὶς ἐξαγωγές, μπορούσαμε νὰ προμηθευτοῦμε μόνο τὸ 36,8% τῶν εἰσαγωγῶν.

Ἡ ἐξέλιξη αὕτη τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ἐπέδρασε ἀρνητικὰ στὸ ἰσοζύγιο ἐξωτερικῶν πληρωμῶν καὶ σὲ συνάρτηση μὲ τὶς ἀπότομες διακυμάνσεις τῶν ἀδηλῶν πόρων — ἀξιόλογο στήριγμα τοῦ ἰσοζυγίου — ὀδήγησε στὴ μείωση τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων τῆς χώρας καὶ στὴν αὐξηση τοῦ ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ ἀπὸ τὶς καπιταλιστικὲς χώρες.

Ταυτόχρονα, ἡ μὴ ὀρθὴ ἀντιμετώπιση καὶ λύση τοῦ προβλήματος τῶν ἐξαγωγῶν, ἀποτελεῖ σοβαρὸ ἐμπόδιο γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς καθυστερημένης οἰκονομίας μας, γιατί καθὼς εἶναι γνωστό, οἱ ἐξαγωγές γιὰ τὶς ὑπανάπτυκτες χώρες ἀποτελοῦν τὴ σοβαρότερη πηγὴ τῶν ἀπαραίτητων συναλλαγματικῶν πόρων γιὰ τὴν προμήθεια κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, ἀναγκαίων γιὰ τὴν οἰκονομικὴ τους ἀνάπτυξη.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ πρόβλημα τῶν ἐξαγωγῶν ἀναγνωρίζεται ἀπ' ὄλους τοὺς οἰκονομικούς,

νὰ προσεχθοῦν ἰδιαίτερα, ὅποτε πρέπει νὰ καταλήγουμε ἢ στὸν διαχωρισμὸ τῶν δυὸ προγραμμάτων ἢ στὴν προσαρμογὴ τοῦ προγράμματος περιφερειακῆς ἀνάπτυξης στὶς βασικὲς ἀπαιτήσεις τῆς ὀρεινῆς οἰκονομίας. Ἴσως μπορέσουμε σ' ἓνα προσεχὲς ἄρθρο μας νὰ ἀσχοληθοῦμε εἰδικὰ μὲ αὐτὸ τὸ θέμα τῆς σχέσης τῶν δυὸ προγραμμάτων, καλὸ ὅμως θὰ ἦταν νὰ ἀκουσθεῖ καὶ ἡ ἄποψη ὄσων ἔχουν ἰδιαίτερα ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν περιφερειακὴ ἀνάπτυξη.

Θεσ)νίκη, Μάρτιος 1965

πολιτικούς, ἐμπορικούς κύκλους καὶ ὑπεύθυνους κυβερνητικούς παράγοντες, σὰν ἓνα φαινόμενο ἀνησυχαστικό, ποὺ θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστεῖ ἄμεσα.

Αὐτὸ ἐκδηλώνεται καὶ στὴ σχετικὴ ἀρθρογραφία ποὺ ἐμφανίστηκε τοὺς τελευταίους μῆνες σὲ διάφορα οἰκονομικὰ περιοδικά, ὅπου γίνεται προσπάθεια νὰ μελετηθοῦν οἱ διάφορες πλευρές τοῦ προβλήματος καὶ νὰ χαραχτοῦν οἱ συνετοὶ τρόποι ἀντιμετώπισής του.

Διατυπώνεται συνήθως ἡ γνώμη ἀπὸ ὑπεύθυνους παράγοντες, ὅτι οἱ δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἐξαγωγές μας στὴν τοποθέτησή τους στὴν διεθνή ἀγορά, ὀφείλονται ἀφ' ἐνὸς σὲ ἐξωτερικὲς ἀντικειμενικὲς αἰτίες, δηλαδὴ στὴν αὐξηση τῆς παγκόσμιας γεωργικῆς παραγωγῆς μεταπολεμικὰ καὶ στὴν ἔλλειψη ἐλαστικότητας ποὺ παρουσιάζουν τὰ ἀγροτικά προϊόντα στὴ διεθνή ἀγορά, καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ ἐσωτερικὲς ὀργανικὲς ἀδυναμίες τῆς οἰκονομίας μας, ποὺ ἐκφράζονται στὴ σύνθεση τῶν ἐξαγωγῶν μας — περίπου 80% τῶν ἐξαγωγῶν εἶναι γεωργικὰ προϊόντα καὶ πρῶτες ὕλες — ὅπως καὶ στὴ χαμηλὴ παραγωγικότητα καὶ συνεπῶς τὴν ἔλλειψη συναγωνιστικότητας τῶν ἐξαγομένων γεωργικῶν προϊόντων.

Φυσικά, τὰ παραπάνω ἀποτελοῦν σοβαρὲς αἰτίες τῆς κρίσης ποὺ περνοῦν οἱ ἐξαγωγές μας. Ὅμως δὲν εἶναι οὔτε οἱ μόνες καὶ οὔτε οἱ βασικὲς αἰτίες.

Ἀποσιωποῦν ὅτι ἡ κρίση τῶν ἐξαγωγῶν ἔχει τὶς ρίζες τῆς στὴν ἐξάρτηση τῆς οἰκονομίας καὶ συνεπῶς τοῦ ἐξωτερικοῦ μας ἐμπορίου ἀπὸ τὶς καπιταλιστικὲς χώρες, στὴν πολιτικὴ τῶν διακρίσεων ποὺ ἀκολούθησαν οἱ μεταπολεμικὲς κυβερνήσεις κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν ξένων στὴν ἐμπορικὴ τους πολιτικὴ, στὴ σύνδεση τῆς χώρας τελευταῖα μὲ τὴν ΕΟΚ. Δὲν θέλουν νὰ ὁμολογήσουν, ὅτι καὶ μέσα στὶς δυσκολίες ποὺ δημιουργοῦν οἱ αἰτίες ποὺ ἀναφέρουν, ὑπῆρχε σοβαρὴ διέξοδος ποὺ θὰ συνέβαλε σημαντικὰ στὴν ἀντιμετώπιση τῆς κρίσης τῶν ἐξαγωγῶν. Καὶ αὕτη ἦταν ἡ ἀξιοποίηση τῆς μεγάλης σοσιαλιστικῆς ἀγορᾶς, στὴν ὁποία τὰ ἀγροτικά μας προϊόντα ὄχι μόνο δὲν ἀντιμετωπίζουν κρίση, ἀλλὰ ἀντίθετα ἡ ζήτησή τους συνεχῶς μεγαλώνει.

Ἡ κυβέρνησις τῆς Ε.Κ. παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἀπαγκιστρώθηκε καὶ αὕτη ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς μονόπλευρης ἐμπορικῆς ἐξωτε-

ρικής πολιτικής, έχει να παρουσιάσει όρισμένες θετικές πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης των εμπορικών ανταλλαγών με τις σοσιαλιστικές χώρες (έλληνοβουλγαρικές συμφωνίες, ανανέωση σε ευρύτερη βάση των εμπορικών συμβάσεων με ΕΣΣΔ, Πολωνία, Ούγγαρία κλπ.).

Παρ' όλα αυτά, μέσα στα δυο χρόνια της διακυβέρνησής της, η κυβέρνηση της Ε.Κ., εκτός από 400 βαγόνια-ψυγεία που προμηθεύτηκε από την Άν. Γερμανία και όρισμένα άλλα από την Πολωνία και Βουλγαρία, δεν προώθησε καμμιὰ από τις πολυάριθμες προτάσεις των σοσιαλιστικών χωρών.

Κωλυσιεργούνται και αναβάλλονται οι συζητήσεις προτάσεων για την αγορά από την Ελλάδα εργοστασιακών συγκροτημάτων έναντι γεωργικών προϊόντων, προτάσεις που είχαν κριθεί συμφέρουσες και είχαν μπει στο στάδιο των συζητήσεων. Πρόκειται για το εργοστάσιο ζακχάρως και πτηνοτροφών, για το οποίο είχε υπογραφεί και το σχετικό πρωτόκολλο με την Πολωνία, το εργοστάσιο κονσερβών από την Ούγγαρία, όπως και την ηλεκτρογεννήτρια της ΔΕΗ από την Σοβιετική Ένωση.

Αναβλήθηκαν για άλλη μιὰ φορά οι διαπραγματεύσεις της Ελλάδας με την Άνατ. Γερμανία, πράγμα που θα έχει τον αντίκτυπό του στις συναλλαγές των δύο χωρών. Χωρίς να σταθούμε στο ότι 20 χρόνια μετά τον πόλεμο, η Ελλάδα, κάτω από την πίεση των δυτικογερμανικών μονοπωλίων, συνδέεται μόνο με διαπραπειακή συμφωνία με την Άνατ. Γερμανία, — η οποία δεν δημιουργεί εύνοϊκό κλίμα για την ανάπτυξη του εμπορίου — και αρνείται τη σύναψη μακροπροθέσμου εμπορικής συμφωνίας που ζητάει η Άνατ. Γερμανία.

Την στιγμή που τα αποθέματα καπνού στοιβάζονται συνεχώς, δεν αξιοποιούνται και δεν προωθούνται οι προτάσεις των σοσιαλιστικών χωρών για την αγορά συμπληρωματικών ποσοτήτων καπνού πέρα από τις υποχρεώσεις που άπορρέουν από τις εμπορικές συμφωνίες, με ανταλλαγή κεφαλαιουχικών αγαθών.

Από την άλλη μεριά, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, οι εισαγωγές μας από τις σοσιαλιστικές χώρες μέσα στο 1965 καθυστερούν σημαντικά, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός σημαντικού ενεργητικού υπόλοιπου υπέρ της Ελλάδας (21,5 εκατ. δολ. στις 30.6.65).

Βέβαια, η αύξηση του ενεργητικού υπόλοιπου εξηγείται με την αύξηση των ελληνικών εξαγωγών, ιδιαίτερα των γεωργικών. Όμως επειδή οι εξαγωγές μας προς τις σοσιαλιστικές χώρες συμψηφίζονται με τις εισαγωγές, είναι φυσικό, ότι αν οι εισαγωγές μας ακολουθήσουν αυτό τον ρυθμό, θα αποτελέσουν ένα ακόμα εμπόδιο στις εξαγωγές προς τις χώρες αυτές, με μιὰ τάση μάλιστα μείωσής τους.

Παρ' όλο που όπως αναφέραμε προηγουμένα, δυναμώνουν οι τάσεις για επέκταση

των εμπορικών ανταλλαγών με τις σοσιαλιστικές χώρες, από την άλλη πλευρά δεν έπαψαν να υπάρχουν και οι αντίθετες τάσεις, που τους τελευταίους μήνες εντάθηκαν περισσότερο. Αυτό δεν είναι κάτι καινούργιο. Από την εποχή που ξανάρχισαν μεταπολεμικά οι εμπορικές συναλλαγές της Ελλάδας με τις σοσιαλιστικές χώρες, δεν έπαψε κατά διαστήματα η προσπάθεια δυσφήμισης και συκοφάντησης των σοσιαλιστικών χωρών, που σκοπό είχε, μαζί με τ άλλα, να εμποδίσει την ανάπτυξη του εμπορίου. Παρ' όλα αυτά, όμως, κάτω από την πάλη των αγροτών και με τις συνεχείς προσπάθειες των σοσιαλιστικών χωρών, οι εμπορικές ανταλλαγές άκολούθησαν μιὰ άνοδική πορεία.

Θα αναφέρουμε όρισμένα από τα παλιωμένα πιὰ επιχειρήματά τους.

Διατείνονται ότι οι σοσιαλιστικές χώρες δεν διαθέτουν τα προϊόντα εκείνα που έχουμε ανάγκη να εισάγουμε. Φυσικά αυτό άποτελεί μιὰ κακοήθη αίχμη έναντίον της βιομηχανικής ανάπτυξης των χωρών αυτών. Δεν ανακοινώθηκε όμως ποτέ ποιὰ προϊόντα ζητήθηκαν από τις σοσιαλιστικές χώρες και δεν είχαν να μάς δώσουν. Η άλήθεια δεν είναι αυτή. Η άλήθεια βρίσκεται στον τρόπο που γίνονται οι προδιαγραφές των εμπορευμάτων που το κράτος κάνει στους διεθνείς διαγωνισμούς που προκηρύσει.

Η κυβέρνηση, συνεννοημένη με τα δυτικά μονοπώλια κάνει τέτοιες προδιαγραφές των κεφαλαιουχικών αγαθών στους διεθνείς διαγωνισμούς που προκηρύσει, έτσι που να μην ανταποκρίνονται άκριβώς στο είδος που διαθέτουν οι σοσιαλιστικές χώρες, ενώ συμπίπτουν άπόλυτα με τα προϊόντα των δυτικών μονοπωλίων. Π.χ. είναι γνωστό ότι η βιομηχανία της Ρουμανίας έχει ειδικευτεί στην κατασκευή γεωργικών μηχανημάτων, τα δε ρουμανικά τρακτέρ είναι γνωστά σ' όλο τον κόσμο. Η Ελλάδα διατείνεται ότι δεν είναι κατάλληλα για το έδαφος της χώρας μας, πράγμα που θα μπορούσε να υπερπηδηθεί με ειδική παραγγελία, όπως κάνουν και άλλες χώρες.

Άλλη κατηγορία — ξεπερασμένη πιὰ — είναι ότι δήθεν η ποιότητα των σοσιαλιστικών βιομηχανικών προϊόντων είναι κατώτερη του επιπέδου των δυτικών όμοειδών της. Δεν χρειάζεται άπάντηση, ούτε επιχειρήματα για να υπερασπίσουμε την ποιότητά τους. Γι' αυτό μιλάει το ύψος των εξαγωγών των βιομηχανικών προϊόντων στις ανεπτυγμένες δυτικές χώρες όπως και σ' όλες τις υπανάπτυκτες χώρες. (Χαρακτηριστικό είναι ότι οι σοσιαλιστικές χώρες έγιναν οι πιό σημαντικοί πελάτες της Γαλλίας, ενώ οι εξαγωγές της προς τις χώρες της ΕΟΚ μειώνονται σε σύγκριση με το 1960). Και αυτό όταν είναι γνωστό — όπως αναφέρει και ο «Όικον. Ταχυδρόμος» (15.4.65) — ότι «όρισμένοι κεφαλαιουχικοί έξοπλισμοί της Δύσεως, τους όποιους έπρομηθεύθημεν κατά καιρούς, δεν υπήρξαν ιδεώδεις από άπόψεως ποιότητας και τιμής».

Έδω θά μπορούσαμε νά μιλήσουμε περισσότερο γιά έθισμό κατανάλωσης παρά γιά ποιότητα. Είναι φυσικό, όταν επί 25 χρόνια τὸ κοινὸν ἔχει συνηθίσει τὰ δυτικὰ προϊόντα, νά χρειάζεται ἀρκετὴ προσπάθεια καὶ ἀρκετὸ χρονικὸ διάστημα γιά νά συνηθίσει ἄλλα. Π.χ. στὸ διάστημα 1945-52 στὴ Δ. Γερμανία δὲν πουλιόταν ὁ ἀνατολικὸς καπνὸς γιατί εἶχαν συνηθίσει τὰ ἀμερικάνικα Βιρτζίνια.

Μποροῦμε ὅμως νά μιλάμε γιά ἔθισμό τῆς κατανάλωσης, γιά γούστο, όταν πρόκειται γιά ἀτομικὴ κατανάλωση, γιά τὰ ἐμπορεύματα δηλαδή πού διοχετεύονται στὴν ἐλεύθερη ἀγορά, ἀλλὰ ὄχι γιά τὶς κρατικὲς προμήθειες πού ἀφοροῦν μηχανήματα καὶ βιομηχανικὸ ἐξοπλισμό.

Γιά τὴν προμήθεια αὐτῶν τῶν προϊόντων, τὸ κράτος προκηρύσει διεθνεῖς διαγωνισμοὺς, στοὺς ὁποίους συμμετέχουν διεθνεῖς φέρμες. Γιά τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες, ὅμως, ὑπάρχουν δυσκολίες στὴ συμμετοχὴ τους, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κάθε λογῆς μέσα πού χρησιμοποιοῦνται — κομπίνες, δωροδοκίες κλπ. — γιά νά καταχωρηθοῦν οἱ διαγωνισμοὶ ὑπὲρ τῶν ξένων μονοπωλίων. Χαρακτηριστικὸ ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆ, εἶναι τὸ ἐξῆς πρόσφατο παράδειγμα: Ἐνῶ στὸ διεθνὴ διαγωνισμό πού προκηρύχθηκε γιά τὴν ἀνάδειξη ἐργολάβου ἀεροψεκασμοῦ τῶν ἐλαιῶνων, ὑπῆρξε μειοδότης ἡ ΤΕΧΙΜ (βουλγαρικὸς κρατικὸς ὀργανισμὸς), μὲ τὴν μέση τιμὴ τῶν 3,90 δρχ. κατὰ στρέμμα, γιά λόγους ἀστήρικτους ὁ διαγωνισμὸς ἀκυρώθηκε καὶ τὴν ἐπομένη ὑπογράφηκε σύμβαση μὲ τὴν Ὀλυμπιακὴ, ἡ ὁποία παρ' ὄλο πού δὲν ὑπόβαλε προσφορά, ἀνάλαβε τὸ ἔργο πρὸς 5,50 δρχ., μὲ ἀποτέλεσμα νά χάσει τὸ δημόσιο περίπου μισὸ ἑκατ. δολλ. Ἐπὶ πλέον, παρ' ὄλο πού τὸ κράτος, σύμφωνα μὲ τὴν πράξη 163 τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἔχει τὸ δικαίωμα νά προμηθεύεται κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ χωρὶς διεθνεῖς διαγωνισμοὺς, ἀλλὰ μὲ εἰδικὴ συμφωνία μὲ τὴν συγκεκριμένη χώρα, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, τὸ κράτος δὲν ἀξιοποιεῖ πλατεῖα αὐτὸ τὸ δικαίωμα γιά τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες. Τέλος θά πρέπει νά ἀναφέρουμε καὶ ὀρισμένες διακρίσεις πού γίνονται, ὅσον ἀφορᾷ τὶς ἐξαγωγὲς στὶς δυτικὲς καὶ ἀνατολικὲς χώρες. Πρόκειται γιά ὀρισμένα κίνητρα φορολογικῆς καὶ δασμολογικῆς φύσης γιά τὴν προώθηση τῶν ἐξαγωγῶν, πού παρέχονται στὶς ἐξαγωγὲς πρὸς τὶς δυτικὲς χώρες, καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἀπολαμβάνουν οἱ ἐξαγωγεῖς στὶς σοσιαλιστικὲς χώρες. Καὶ ἐνῶ ὁ βιομηχανικὸς καὶ ἐμπορικὸς κόσμος ἔχει ἐπανειλημμένα ζητήσῃ τὴ γενίκευση αὐτῶν τῶν κινήτρων σ' ὄλες τὶς ἐξαγωγὲς, ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει τὸ ἴδιο καθεστῶς.

Ἰσχυρίζονται ἀκόμα ὅτι οἱ σοσιαλιστικὲς χώρες προσφέρουν χαμηλὲς τιμὲς γιά τὴν ἀγορὰ τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων. Τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα ὅμως τοὺς διαψεύδουν.

Τὴν ἐποχὴ πού γινότανε ἡ καμπάνια σχετικὰ μὲ τὶς τιμὲς τῶν καπνῶν, ἡ καπνεμπορικὴ ὁμοσπονδία ἀνακοίνωνε («Ἐξπρές», 16.

2.65) τὴν μέση τιμὴ τοῦ καπνοῦ πού ἀγοράστηκε ἀπὸ τὶς διάφορες χώρες τὸ 1964.

Ἔτσι ἡ Σ. Ἐνωση πλήρωσε μέση τιμὴ κατὰ τόννο 1798 δολλ., ἡ Πολωνία 1908 δολλ., ἡ Τσεχοσλοβακία 2072 δολλ., ἡ Ἄν. Γερμανία 1907 δολλ., ἐνῶ ἡ Δ. Γερμανία ἀγόρασε τὸν καπνὸ μὲ μέση τιμὴ 1499 δολλ., ἡ Γαλλία 1416, τὸ Βέλγιο 1415, ἡ Ὀλλανδία 1429, ἡ Ἰταλία 1624 καὶ ἡ Αὐστρία 1442 δολλ. Ἐπίσης τὸ 1963, γιά τὸ ἐκκοκισμένο βαμβάκι μήκους 7)8 μέχρι 11)16 Ἴντσες, πλήρωσε τὸν τόννο ἡ Τσεχοσλοβακία 19,10 χιλ. δρχ., ἡ Βουλγαρία 18,99, ἡ Σ. Ἐνωση 19,29, ἡ Πολωνία 18,07, ἐνῶ ἡ Δ. Γερμανία 17,90, ἡ Γαλλία 17,99, ἡ Ἰταλία 18,20.

Καὶ ἡ ἀλήθεια τῶν στοιχείων αὐτῶν δὲν ἐπιδέχεται ἀμφισβητήσεις.

Τέλος λένε, ὅτι οἱ σοσιαλιστικὲς χώρες δὲν ἐκτελοῦν τὶς ἀνειλημμένες ἀπὸ τὶς ἐμπορικὲς συμφωνίες ὑποχρεώσεις τους. Ὅμως στὸ πρῶτο τρίμηνο τοῦ 1965, ἡ Σ. Ἐνωση πραγματοποίησε ἀγορὲς 4500 τόννων, δηλ. πᾶνω ἀπὸ τὸ μισὸ τῆς συμφωνημένης ποσότητας γιά ὄλο τὸ 1965. Καὶ ὅπως ἀναφέρει ἡ «Ναυτεμπορικὴ» (6.4.65) ἡ τιμὴ ἀγορᾶς εἶναι γύρω στὰ 180 δολλ. κατὰ κιλό, πού εἶναι ὑψηλότερη τῶν διεθνῶν ἐπιπέδων. Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν ἓνα κράτος, πρὶν ἐκπληρώσει τὶς ὑποχρεώσεις του, νά προτείνει νά ἀγοράσει συμπληρωματικὲς ποσότητες καπνοῦ καὶ σταριοῦ; Εἶναι γνωστὲς οἱ προσφορὲς τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν γιά ἀγορὰ καπνῶν ὅπως καὶ 200-500 χιλιάδων τόννων μαλακοῦ καὶ σκληροῦ σίτου, μὲ ἀνταλλαγὴ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν.

Ὅλα τὰ παραπάνω ὄχι μόνο ἀνατρέπουν τοὺς ἰσχυρισμοὺς καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς συκοφαντικῆς ἐκστρατείας, ἀλλὰ ἀποδείχνουν ξεκάθαρα τὴν ἔλλειψη διάθεσης τῆς Κυβέρνησης νά προωθήσει τὶς ἐξαγωγὲς πρὸς τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες καὶ τὴν πολιτικὴ τῶν διακρίσεων πού ἀκολουθεῖ στὸ ἐξωτερικὸ ἐμπόριο.

Καὶ σὰν ἐπισφράγισμα, πού ἔρχεται νά ὑποστηρίξει καί... κάπως θεώρητικὰ τὴν πολιτικὴ αὐτῆ, ἔρχεται τὸ ἄρθρο τοῦ πρώην ὑπουργοῦ Ἐμπορίου στὸν «Οἶκ. Ταχυδρόμο» (15.4.65), τὸ ὁποῖο ὑπογραμμίζει τοὺς κινδύνους — οἰκονομικοὺς καὶ πολιτικοὺς — πού θά προκύψουν γιά τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν αὐξησὴ τῶν ἐξαγωγῶν μας πρὸς τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες γιά νά καταλήξει στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ἐξαγωγὲς μας δὲν θά πρέπει νά ξεπεράσουν ὀρισμένα ὄρια πού εἶναι ἡ διαχωριστικὴ γραμμὴ γιά τὴν διατήρηση δῆθεν τῆς «ἀνεξαρτησίας» μας, πού στὴν πραγματικότητα σημαίνει τὴν διατήρηση τῆς ἐξάρτησής μας ἀπὸ τὶς δυτικὲς ἱμπεριαλιστικὲς χώρες.

Σκοπὸς τοῦ ἄρθρου μας δὲν εἶναι νά ὑποδείξουμε τὰ γενικὰ μέτρα πού θά πρέπει νά

παρθούν για την ανάπτυξη των εξαγωγών. Θα προσπαθήσουμε εδώ, να αποδείξουμε γιατί η προώθηση των εξαγωγών μας στις σοσιαλιστικές χώρες αποτελεί μία άμεση

λύση στην κρίση που διέρχονται σήμερα οι εξαγωγές και ταυτόχρονα είναι ένας σοβαρός μοχλός στην οικονομική ανάπτυξη της καθυστερημένης οικονομίας μας.

Προσανατολισμός των εξαγωγών κατά περιοχές

Η επισκόπηση της πορείας των εξαγωγών των 7 τελευταίων χρόνων κατά περιοχές, μάς δίνει χρήσιμα συμπεράσματα για τους προσ-

ανατολισμούς που πρέπει να ακολουθήσει η πολιτική του εξαγωγικού μας εμπορίου στο μέλλον.

	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Σύνολον	242,8	212,5	208,6	234,3	242,6	295,9	308,5
(από το όποιο:)							
Ε.Ο.Κ.	101,3	83,1	67,8	73,9	84,2	89,6	102,8
Η.Π.Α.	36,6	32,7	32,5	38,0	28,0	64,8	58,8
Άγγλία	20,0	20,2	19,9	17,4	21,5	22,6	22,2
Λοιπές χώρες Ε.Ν.Σ.	13,3	11,5	12,6	15,9	18,3	21,2	19,7
Σοσιαλ. χώρες	37,7	33,6	45,4	52,2	53,6	61,6	66,4

Πρώτη διαπίστωση είναι ότι η κύρια αγορά των εξαγωγίμων προϊόντων μας είναι η δυτική καπιταλιστική αγορά, η οποία το 1964 άπορρόφησε το 66% των εξαγωγών. Συγκεκριμένα η ποσοστιαία συμμετοχή των διαφόρων περιοχών στην συνολική αξία των εξαγωγών το 1964 ήταν: καπιταλιστικές χώρες 66% (ΕΟΚ 33,3%, ΗΠΑ 19,1%, Άγγλία 7,2%, λοιπές χώρες της Δ. Ευρώπης 6,4%), σοσιαλιστικές χώρες 21,5% και υπόλοιπος κόσμος 12,5%.

Ο προσανατολισμός αυτός του εξωτερικού μας εμπορίου έχει σοβαρές επιπτώσεις στην οικονομία μας:

1) Αποδειχνεται ότι η στασιμότητα των εξαγωγών μας στις καπιταλιστικές χώρες και η πτώση της συμμετοχής τους στο σύνολο των εξαγωγών (από 70,5% το 1958 στο 66% το 1964) αποτελεί μία βασική αιτία της καθήλωσης γενικά των εξαγωγών. Ειδικότερα, οι εξαγωγές προς τις χώρες της ΕΟΚ παρουσιάζουν από το 1958 μία κάμψη — το 1963 είναι ίση προς 10% — για να επανέλθουν μόνο το 1964 στα επίπεδα του 1958.

Όπως όμολογεί η «Ναυτεμπορική» (16. 6.65) «...αί εξαγωγαι προς την ΕΟΚ, εξαίρεσει των καπνών, είναι ολιγώτεροι των εξαγωγών που έπραγματοποιούντο πριν τεθη εις εφαρμογήν η συμφωνία».

Την επιδείνωση των εξαγωγών πιο έκφραστικά δείχνει ο δείκτης των αναλογικών ποσοστών.

Το 1958 οι χώρες της ΕΟΚ άπορρόφησαν το 41,7% των εξαγωγών. Το 1964, το ποσοστό αυτό έπεσε στο 33,3%. Το δε πρόβλημα της έναρμόνισης της γεωργικής πολιτικής της Ελλάδας με την ΕΟΚ, όπως και το πρόβλημα της πολιτικής για τον καπνό, έχει αποτελεσματωθεί.

2) Συμβάλλουν ουσιαστικά στην αύξηση του ελλείμματος του εμπορικού Ισοζυγίου.

Χάρη στις υπερβολικά αύξημένες εισαγωγές από τις χώρες της ΕΟΚ και σε σχέση με την στασιμότητα των εξαγωγών, το έλλειμμα του εμπορικού Ισοζυγίου με τις χώρες αυτές έφτασε το 1964 232,5 εκατ. δολλ. (δηλαδή στο 45% περίπου του γενικού εμπορικού μας ελλείμματος) και είναι διπλάσιο του 1959. Χαρακτηριστικό είναι ότι η σχέση εισαγωγών - εξαγωγών είναι 32%, πράγμα που σημαίνει ότι οι εισαγωγές είναι τριπλάσιες των εξαγωγών.

3) Επιδεινώνουν τους δρους εξωτερικού εμπορίου και καθιστούν τις ανταλλαγές μας με τις καπιταλιστικές χώρες ανισότιμες.

Το 60% περίπου των εισαγωγών μας από τις χώρες της ΕΟΚ αποτελούν κεφαλαιουχικά αγαθά και άλλα βιομηχανικά προϊόντα, έμπορεύματα δηλαδή βασικά, που δεν παρουσιάζουν ελαστικότητα στη διεθνή αγορά, ενώ η πλειονότητα των εξαγωγών προς αυτές είναι αγροτικά προϊόντα, προϊόντα δηλαδή εύπαθη, των οποίων οι τιμές παρουσιάζουν διακυμάνσεις, με μία τάση για πτώση τα τελευταία χρόνια. Έτσι, ενώ ο δείκτης των όγκων των εξαγωγών προς τις χώρες της ΕΟΚ ανέβηκε από 117,2 το 1963 (1961 = 100) στα 143,9 το 1964, ο δείκτης μέσης αξίας παρουσιάζει πτώση (1963 119,1, 1964 118,1). Αποτέλεσμα είναι ο δείκτης των δρων εμπορίου να μειωθεί από 120,3 το 1963 στα 116,2 το 1964.

Η εξέλιξη του εξωτερικού εμπορίου με τις χώρες της ΕΟΚ τα τελευταία χρόνια, δεν αφήνει μεγάλα περιθώρια αισιοδοξίας για το μέλλον. Όσο το κόστος της παραγωγής των αγροτικών μας προϊόντων παραμένει ύψηλο και έχουν να αντιμετωπίσουν τον συναγωνισμό των προϊόντων των άλλων χωρών με αναπτυγμένη αγροτική οικονομία, το μέλλον δεν προβλέπεται εύοινο. Με την κρίση δε που ξέσπασε τελευταία στους κόλπους της ΕΟΚ,

είναι φυσικό να προστεθεί άλλη μία δικαιολογία για να μην τηρήσουν και αυτές τις συμβατικές υποχρεώσεις τους απέναντι της Ελλάδας. Και η έναρμόνιση της γεωργικής πολιτικής της Ελλάδας με την ΕΟΚ, όπως και το πρόβλημα του καπνού, θα μετατεθεί στις καλένδες.

Δεύτερη διαπίστωση είναι ότι η χώρα μας δεν αξιοποίησε την αγορά των υποαναπτύκτων χωρών της Μέσης Ανατολής, Αφρικής και Λατινικής Αμερικής. Οι εξαγωγές μας προς τις χώρες αυτές είναι μηδαμινές, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 0,3% (11,4 εκατ. δολλ.) του συνολικού ύψους των εξαγωγών.

Δεδομένου ότι οι περισσότερες από αυτές τις χώρες βρίσκονται στο δρόμο της οικονομικής ανάπτυξης και πραγματοποιούν τα πρώτα βήματα της εκβιομηχάνισής τους, παρουσιάζουν δυνατότητες έπαυξημένες για εμπορικές ανταλλαγές με όλες τις χώρες και με την Ελλάδα. Προς την κατεύθυνση των καθυστερημένων χωρών, θα μπορούσαν να προωθηθούν οι εξαγωγές μας, αν γινότανε από

την κυβέρνηση μία συγκεκριμένη μελέτη της οικονομίας και του εξωτερικού της εμπορίου και αν ακολουθούσε αυτή μια πολιτική άδμευτη, προς όλες τις κατευθύνσεις.

Τρίτη διαπίστωση είναι ότι σοβαρή διέξοδο στη μεταπολεμική κρίση των εξαγωγών μας αποτέλεσαν οι σοσιαλιστικές χώρες. Παρ' όλες τις δυσκολίες και τους φραγμούς που οι μεταπολεμικές κυβερνήσεις όρθωσαν στην ανάπτυξη των εμπορικών ανταλλαγών μας με τις σοσιαλιστικές χώρες, οι εξαγωγές μας προς τις χώρες αυτές στο χρονικό διάστημα 1958-1964 σχεδόν διπλασιάστηκαν (από 37,7 σε 66,4 εκατ. δολλ.) και αντιπροσωπεύουν σήμερα το 1)5 του συνόλου των εξαγωγών, έναντι του 15% το 1958. Το δε τετράμηνο Ιανουαρίου-Απριλίου 1965, η σοσιαλιστική αγορά αποτέλεσε τον κυριότερο πελάτη των εξαγωγίμων προϊόντων, θέση που τα τελευταία χρόνια κρατούσε η ΕΟΚ. Έτσι στο χρονικό αυτό διάστημα, οι εξαγωγές στις σοσιαλιστικές χώρες έφτασαν τα 35 εκατ. δολλ. έναντι 33,6 εκατ. δολλ. στην ΕΟΚ και 23,8 εκατ. δολλ. στις ΗΠΑ.

Εξαγωγές προς τις σοσιαλιστικές χώρες

	('Εκατομμύρια δραχμές)						Μεταβολές
	1958	1960	1961	1962	1963	1964	1964 1958 %
Βουλγαρία	2,2	3,3	2,2	3,4	4,1	4,6	+209
Ανατ. Γερμανία	3,4	2,4	6,9	4,0	4,8	6,5	+191
Σοβιετ. Ένωση	15,8	16,2	18,3	21,7	23,0	25,0	+158
Ούγγαρία	2,3	6,1	6,4	7,2	7,2	8,0	+350
Πολωνία	3,7	7,3	6,8	5,9	9,3	11,3	+305
Ρουμανία	3,5	2,6	1,9	2,8	3,4	3,8	+108
Τσεχοσλοβακία	6,3	7,5	9,5	8,5	9,1	7,0	+111
Σύνολον	37,8	45,4	52,1	53,6	61,0	66,3	+175

Οι νέες εμπορικές συμφωνίες που υπογράφηκαν μεταξύ της Ελλάδας και των σοσιαλιστικών χωρών, προβλέπουν αύξηση των εξαγωγών μέσα στο 1965. Έτσι οι εξαγωγές μας στη Βουλγαρία το 1965 θα υπερδιπλασιαστούν (9,5 εκατ. δολλ.) σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο, προς την Ούγγαρία θα αυξηθούν κατά 56% (12,5 εκατ. δολλ.) στην Τσεχοσλοβακία κατά 80%. Σύμφωνα δε με την πενταετή εμπορική συμφωνία 1965-1969 που υπογράφηκε πέρυσι με την Σοβιετ. Ένωση, το ύψος των εξαγωγών θα φτάσει το 1965 31,0 εκατ. δολλ. και το 1969 42,0 εκατ. δολλ., πράγμα που αντιστοιχεί με αύξηση των εξαγωγών κατά 35% τον πρώτο χρόνο (1965) και 90% περίπου τον τελευταίο (1969) έναντι των εξαγωγών του 1963.

Το μεγάλο πλεονέκτημα που παρουσιάζουν οι ανταλλαγές μας με τις σοσιαλιστικές χώ-

ρες, είναι όχι μόνο το γεγονός ότι απορροφούν μεγάλες ποσότητες των αγροτικών μας προϊόντων, αλλά ότι αυτά, βάσει των διμερών συμβάσεων κληριγκ, ανταλλάσσονται με βιομηχανικό εξοπλισμό και πρώτες ύλες, χωρίς να είναι ανάγκη να δώσουμε σκληρό συνάλλαγμα, όπως συμβαίνει με τις καπιταλιστικές χώρες και χωρίς να αφήνει έλλειμμα στο εμπορικό μας ισοζύγιο.

Το συμπέρασμα από την ανάλυση του προσανατολισμού των εξαγωγών και την εμπορική πολιτική που πρέπει να ακολουθήσει η Κυβέρνηση, μάς το δίνει η «Οίκον. Πορεία» (20.6.65): «...πρέπει να καταβληθῆ ιδιαίτερα φροντίς δια την διατήρησιν του ύψους και την περαιτέρω αύξησιν των εξαγωγών της Ελλάδος προς τὰς χώρας της Ανατολικῆς Εὐρώπης».

Σύνθεση τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ περιοχὲς

Ὅπως ἀναφέρει καὶ ἡ «Οἶκον. Πορεία» (20.6.65), σὲ ἀντίθεση πρὸς τὴν σύνθεση τῶν ἐξαγωγῶν μας πρὸς τὶς ἄλλες χώρες, οἱ ὁποῖες βασίζονται σὲ ἓνα ἢ περισσότερα προϊόντα, οἱ ἐξαγωγὲς πρὸς τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὰ περισσότερα βασικὰ ἐξαγωγίμα προϊόντα. Ἔτσι ἐνῶ οἱ ἐξαγωγὲς μας πρὸς τὴν Ἀγγλία στηρίζονται βασικὰ στὶς ἐξαγωγὲς κορινθιακῆς, πρὸς τὶς ΗΠΑ στὶς ἐξαγωγὲς καπνῶν, καὶ πρὸς τὶς χώρες τῆς ΕΟΚ στὴν ἐξαγωγή κυρίως καπνοῦ, μεταλλευμάτων καὶ σουλτανίνας, οἱ σοσιαλιστικὲς χώρες κατέχουν τὴν πρώτη θέση στὶς ἐξαγωγὲς ἐσπεριδοειδῶν, ἐλαίων, βαμβακιοῦ, δερμάτων, βωξίτη, σουλτανίνας καὶ σημαντικό ποσοστὸ σὲ ἄλλα, πού συνεχῶς ἀνεβαίνει. Ἀντίθετα, τὰ 2 τελευταῖα χρόνια, οἱ ἐξαγωγὲς βαμβακιοῦ, ἐσπεριδοειδῶν καὶ νωπῶν φρούτων πρὸς τὶς χώρες τῆς ΕΟΚ μειώθηκαν, ἐξ αἰτίας τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ὁμοειδῶν ἰταλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν προϊόντων. Ἰδιαίτερα οἱ ἐξαγωγὲς βαμβακιοῦ τὸ 1964 πέσανε στὸ 50% τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ 1962. Οἱ δὲ ἐξαγωγὲς βιομηχανικῶν προϊόντων τὸ 1963 ἀποτελοῦσαν μόνο τὸ 1% τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὶς χώρες αὐτές.

Ποσοστὰ ἐξαγωγῶν πρὸς τὶς σοσιαλ. χώρες, ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἀντιστοίχων ἐξαγωγῶν κατὰ προϊόν (εἰς %)

	1962	1963	1964
Καπνὸς	22,2	14,6	19,3
Βαμβάκι	35,9	50,4	35,3
Σουλτανίνα	26,1	25,2	32,3
Ἐλαῖαι	34,4	48,6	42,9
Ἐσπεριδοειδῆ	71,3	58,8	82,5
Δέρματα	41,4	44,9	49,1
Βενζίνη	31,1	31,6	35,5
Βιομηχ. προϊόντα	3,5	3,9	7,6

Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα πού δίνει ἡ «Ναυτεμπορικὴ» (16.6.65), στὸ χρονικὸ διάστημα Ἰανουαρίου Ἀπριλίου 1965, οἱ σοσιαλιστικὲς χώρες ἀπορρόφησαν τὸ 57% τῶν 7 περισσότερο σημαντικῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων (ἐσπεριδοειδῆ, σουλτανίνα, βαμβάκι, ἐλαῖαι, δέρματα, βενζίνη, κολοφώνιο), ἐνῶ οἱ χώρες τῆς ΕΟΚ ἀπορρόφησαν τὸ 19,6%, οἱ ΗΠΑ τὸ 4,6% καὶ οἱ λοιπὲς χώρες τὸ 18,8%. Τὴν σημασία αὐτῆς τῆς σύνθεσης τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες υπογραμμίζει ἡ ἴδια ἡ «Πορεία» (20.6.65) ὡς ἐξῆς: «Κατὰ συνέπειαν, ἡ μείωσις τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν περιοχὴν αὐτὴν (ἀνατολικὲς χώρες) θὰ ἔχη καὶ γενικωτέρους δυσμενεῖς ἀντικτύπους».

Ὅσον ἀφορᾷ τὶς λύσεις πού οἱ διάφοροι οἰκονομολόγοι καὶ κυβερνητικοὶ παράγοντες προτείνουν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῶν ἐξαγωγῶν, ὅσο σωστὲς καὶ

ἂν εἶναι, δὲν ἀποτελοῦν λύσεις ἄμεσες, ἀλλὰ μακροπρόθεσμες.

Ἡ αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων — πού σήμερα ἀντιπροσωπεύουν μόνο τὸ 3,3% τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν — καὶ ἡ ἀνάλογη μείωσις τῶν εἰσαγωγῶν ὀρισμένων βιομηχανικῶν προϊόντων μὲ τὴν ἀντικατάστασή τους ἀπὸ προϊόντα παραγόμενα στὸ ἐσωτερικόν, ἡ μείωσις τοῦ κόστους παραγωγῆς τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων μας καὶ ἡ ἀναδιάρθρωσις τῶν γεωργικῶν καλλιεργειῶν, ὅλα αὐτὰ προϋποθέτουν διαρθρωτικὲς ἀλλαγές, μακροπρόθεσμου χαρακτήρα. Ἡ μόνη σωστὴ ἄμεση λύσις πού θὰ βγάλει τὶς ἐξαγωγὲς ἀπὸ τὸ βάλτο τῆς στασιμότητος, θὰ ἀπαλλάξει τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία ἀπὸ τὰ πλεονάσματα ὀρισμένων ἐξαγωγίμων προϊόντων, καὶ σύγχρονα θὰ συμβάλλει στὴν ἀπογείωσις τῆς καθυστερημένης οἰκονομίας μας, εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τῆς πολιτικῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, ἡ ἄσκησις μιᾶς πολιτικῆς ἐθνικῆς, ἀδέσμευτης, ἴσης πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις καὶ ἰδιαίτερα ἡ ἀξιοποίηση τῆς μεγάλης σοσιαλιστικῆς ἀγορᾶς μὲ αὐξανόμενη ἀπορροφητικότητα στὰ ἑλληνικὰ προϊόντα.

Αὐτὸ σημαίνει συγκεκριμένα:

1) Ἀναθεώρησις τῆς Σύνδεσης τῶν Ἀθηνῶν καὶ τροποποίησις τοῦ ἀρθροῦ 21 καὶ τοῦ πρωτοκόλλου 8 τῆς Ἐκθεσης Ἀθηνῶν, πού ὀρίζει τὶς δασμολογικὲς ποσοστῶσεις γιὰ τὴν εἰσαγωγή εἰδῶν ἀπὸ τὶς χώρες διμερῶν συμφωνιῶν κληρίγκ, ἔτσι πού νὰ δίνεται ἡ δυνατότητα αὔξεσις τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν μ' αὐτὲς τὶς χώρες.

2) Σύνδεσις γενικότερα εἰσαγωγῶν μὲ ἐξαγωγὲς, ἔτσι πού ἡ ἀξία τοῦ κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ πού ἀγοράζει ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ ἄλλες χώρες νὰ πληρῶνεται μὲ τὸ νόμισμα τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων. Θὰ πρέπει, δηλαδή, νὰ ἀγοράζουμε, νὰ ἀναθέτουμε, τὰ παραγγέλουμε στὶς χώρες πού δέχονται νὰ ἀγοράσουν τὰ ἐμπορεύματά μας. Μετατρέποντας ἔτσι τὸν καπνὸ μας, τὰ ἐσπεριδοειδῆ μας καὶ τὰ ἄλλα ἀγροτικὰ προϊόντα σὲ δολλάρια, κάνουμε σημαντικὴ οἰκονομία σὲ συνάλλαγμα καὶ ἐλαττώνουμε τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου.

3) Μελέτη τῆς ἀγορᾶς τῶν ὑποανάπτκτων χωρῶν καὶ ἰδιαίτερα τῶν ἀραβικῶν χωρῶν, μὲ σκοπὸ τὴν προώθησις τῶν ἐξαγωγῶν μας στὶς χώρες αὐτές.

4) Αὔξηση τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες καὶ ἀποδοχὴ τῶν προτάσεων γιὰ ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομικῆς συνεργασίας μαζί τους.

Αὐτὸ δὲν σημαίνει ἀλλαγὴ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετη τοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, ἢ ὅτι τὸ ποσοστὸ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν στὶς ἐξαγωγὲς θὰ φτάσει ἀπὸ 21% σὲ 70-80%. Φυσικὰ σημαίνει αὔξηση καὶ αὔξηση σημαντικὴ τῶν συναλλαγῶν μας μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες. Ταυτόχρονα

δμως ή άσκηση μιός ανεξάρτητης έθνικης έμπορικης πολιτικης θα μάς δώσει τή δυνατότητα να διαπραγματευόμαστε μ' όλες τις χώρες — και τις δυτικές — από θέση ίσχύος, έτσι πού να πετυχαίνουμε τούς συμφερότερους όρους για τή χώρα μας. Γιατί μοναδικός οδηγός στην έξωτερική έμπορικη πολιτική θα πρέπει να είναι τὰ οικονομικά συμφέροντα τής χώρας και όχι τὰ συμφέροντα τών ξένων μονοπωλίων και τών «συνεταίρων» μας τής ΕΟΚ.

Ποιά είναι τὰ πλεονεκτήματα πού μάς προσφέρει ή σοσιαλιστική αγορά;

Δέν θα σταθούμε στο γεγονός — πού είναι γνωστό — ότι αποτελεί μιή αγορά με αύξανόμενες δυνατότητες άπορρόφησης, όσο τὸ βιωτικό επίπεδο τών λαών τής περιοχης αυτής θα ανεβαίνει, όχι μόνο τών άγροτικών μας προϊόντων, αλλά και τών πρώτων ύλών και όρισμένων βιομηχανικών προϊόντων. Αυτό πού έχει όμως μεγαλύτερη σημασία για τήν οικονομία τής Ελλάδας είναι οί πολύμορφες και έπωφελείς προτάσεις τών σοσιαλιστικών χωρών για τήν ανάπτυξη τών οικονομικών σχέσεων με τήν χώρα μας.

Οί σπουδαιότερες είναι οί έξής:

1) Προμήθεια βιομηχανικού έξοπλισμού και γενικά κεφαλαίουχικών άγαθών εναντι τών έλληνικών προϊόντων.

Με τὸν καταμερισμό τής εργασίας πού έχει πραγματοποιηθεί ανάμεσα στις χώρες τής ΚΟΜΕΚΟΝ, σύμφωνα με τὸν όποίον κάθε χώρα αναπτύσσοντας όλους τούς κλάδους τής βιομηχανίας έχει ταυτόχρονα ειδικευτεί σε όρισμένους δευτερεύοντες βιομηχανικούς κλάδους, μάς προσφέρουν μεγάλη ποικιλία προϊόντων πού μπορούν να καλύψουν βασικές ανάγκες τής ελληνικής οικονομίας και ιδιαίτερα τής βιομηχανίας. Η κυβέρνηση, άφου μελετήσει τήν βιομηχανία κάθε χώρας ξεχωριστά, μπορεί να προμηθευτεί βιομηχανικό έξοπλισμό όρισμένου είδους από κάθε χώρα — με βάση μιή μακροπρόθεσμη έμπορικη συμφωνία — πού να έξυπηρετεί τὸ γενικό πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης τής χώρας.

2) Τεχνική βοήθεια και έγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων.

Πολύ ενδιαφέρουσες και άξιες ιδιαίτερης προσοχής είναι οί προτάσεις τών σοσιαλιστικών χωρών για τήν ίδρυση στη χώρα μας βιομηχανικών επιχειρήσεων.

Αναφέρουμε όρισμένες:

— Τήν έγκατάσταση εργοστασίου ζάχαρης, σε συνδυασμό με βιομηχανία κτηνοτροφής και μελάσσης στην Ήλεια (Πολωνία).

— Τήν ίδρυση εργοστασίου τσιμέντων στην Κρήτη (Τσεχοσλοβακία).

— Τήν έγκατάσταση εργοστασίου μαρμελά-

δας και κομπόστας στο Βόλο (Πολωνία).

— Τήν ίδρυση εργοστασίων ειδών ηλεκτρισμού και μεταλλουργικών επιχειρήσεων (Ούγγαρία).

— Τήν ίδρυση βιομηχανίας τηλεπικοινωνιακών ύλών, και τήν συνεργασία με τὸ εργοστάσιο μεταλλίνων κατασκευών τής ΕΤΒΑ στο Βόλο για τήν κατασκευή φορτηγών (Αν. Γερμανία).

— Τήν ίδρυση βιομηχανίας εργοστασίου χυμοποίησης και κονσερβοποίησης φρούτων και λαχανικών (Βουλγαρία και Ούγγαρία) κλπ.

Εναντι αυτών, οί σοσιαλιστικές χώρες είναι πρόθυμες ή έξόφληση να γίνει είτε με όρισμένη αναλογία ελληνικών άγροτικών προϊόντων και προϊόντων τών εργοστασίων πού θα ιδρυθούν, είτε ολοκληρωτικά με τήν παραγωγή τους.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τήν οικονομία τής χώρας, έχουν οί προτάσεις για τήν σύσταση μικτών εταιριών, είτε με αναλογία επενδύσεων 50%, είτε με πλειοψηφία τών μετοχών υπέρ τής ελληνικής πλευρας (ιδιωτών ή κρατικών κεφαλαίων).

3) Γεωλογικές έρευνες για τήν εντόπιση κοιτασμάτων και σε συνέχεια τήν αξιοποίησή τους.

Αυτές οί προτάσεις άποκτούν ιδιαίτερη σημασία, γιατί τὸ υπέδαφος τής Ελλάδας, πλούσιο σε μεταλλεύματα, δέν έχει έρευνηθεί και αξιοποιηθεί και στο βαθμό πού έγινε, άποτέλεσε αντικείμενο τής πιό ληστρικής εκμετάλλευσης από τὰ δυτικά μονοπώλια.

Ανάλογες προτάσεις έγιναν από τήν Αν. Γερμανία για τήν εντόπιση κοιτασμάτων λιγνίτη και τήν αξιοποίησή τους (πλινθοποίηση τών λιγνιτών) από τήν Ούγγαρία για τήν διενέργεια γεωλογικών έρευνών για μεταλλεία χαλκού, από τήν Ρουμανία για έρευνες κοιτασμάτων πετρελαίου κλπ.

Ας σημειωθεί ότι ή Αν. Γερμανία, πλούσια σε κοιτάσματα λιγνίτη, έχει αναπτύξει ιδιαίτερα τὸν κλάδο τής βιομηχανικής αξιοποίησης τών λιγνιτών και διαθέτει άριστους έπιστήμονες και τεχνικούς. Τὸ ίδιο και ή Ρουμανία, γνωστή για τις πετρελαιοπηγές της, στα χρόνια τής λαϊκής έξουσίας ανάπτυξε μιή δυνατή βιομηχανία έξόρυξης και εκμετάλλευσης τών πετρελαίων.

Όλες αυτές οί προτάσεις θα μπορούσαν να ένταχθούν στο γενικό πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης τής χώρας.

Σ' αυτό βοηθάει και τὸ γεγονός ότι οί έμπορικές και οικονομικές σχέσεις μας με τις σοσιαλιστικές χώρες βασίζονται σε διακρατικές μακροπρόθεσμες συμφωνίες. Έτσι θα μπορούσε ή κυβέρνηση να μελετήσει τις προτάσεις κάθε χώρας και να συμπεριλάβει σε μιή πεντάχρονη συμφωνία π.χ. τήν ίδρυση όρισμένων βιομηχανικών μονάδων και τήν προμήθεια κεφαλαίουχικών άγαθών εναντι άγροτικών προϊόντων, καπνού, έσπεριδοειδών κλπ. για τὸ ίδιο χρονικό διάστημα.

(Συνέχεια στη σελίδα 444)